

2. Tordai középtanodánkról.

A tordai unitárius középtanodába az 187³/₄-ik oskolai évben beiratott összesen 186 tanuló. Ezek közül az 5 gymnasialis osztályban tanult 83, a 4 elemi osztályban 78 tanuló. Kezdő volt 25. Az év folytán az oskolából eltávozott 3 tanuló, egy meghalt. — Rendes tanuló volt 160, kezdő 25, magántanuló 1.

Vallás szerint: unitárius volt 85, ev. reform. 53, róm. kath. 26, lutheránus 2, gör. kath. 20.

Nemzetiség szerint: magyar volt 166, román 20.

Tanított az intézetben 3 rendes tanár, 5 osztálytanító, 1 szépírás- és rajztanító, 1 vallásos-, műének- és testgyakorlatot tanító. Működött tehát ez évben az intézetben összesen 10 tanerő.

A téli kövizsgálat jan. 28—30-ig, a nyári kövizsgálat pedig az idén — az iskola tovább építése mihamarábbi megkezdhetése miatt — június 17—19-én tartatott meg.

Mint örvendetes jelenséget kell megemlítenem, hogy mind a két kövizsgálatra a szülők és ügybarátok számosan jelentek meg, részint a vidékről, részint pedig a városból, s a legnagyobb érdeklőséggel hallgatták végig a tanulók feleleteit.

E jelentést azért mondhatom leginkább örvendetesnek, mert a tanulók létszámának évenkénti növekedésén kívül ez is bizonyosággal szolgál arra, hogy a tanügy s ezzel együtt az oskolánk iránti érdeklőség és részvét, mind a vidéken, mind pedig a városon évről évre növekedőben van.

Vajha ezen sokat ígérő, mind a családokra, mind a társadalomra nézve üdvös kihatású közérdeklőség melege, mentől többeknek kebeléről olvasztaná fel a részvétlenség fagyát, s tenné fogékonyná a legszentebb ügy, a közmivelődés előmozdítása iránt; mert csak ez az út, és ez az élet, mely által kellene megtartatnunk!

Az iskola természetrajzi gyűjteménye, különösen ásvány- és növénytani tekintetben, tetemesen gyarapodott; részint az ezen tárgyakkal foglalkozó tanulókkal tett kirándulások alkalmával talált példányokkal, részint pedig tekintetes Osztián Gergely ur adományával, ki oskolánknak 50 darab ásványt ajándékozott.

A természettani szertár részére az igazgatóság egy 650-szeres nagytűsű görcsöt hozatott.

A múlt oskolai évben újra szervezett s az olvasó társasággal egybekötött „önképzőkörben“ az ifjuság szépirodalmi munkálkodás-

ban és versszavallásban gyakorolta magát. Több ízben tartatott pályadíjakkal egybekötött szavallati verseny. Az olvasó társaság szépirodalmi és természettani lapokat járatott. Az ifjuság könyvtára ez évben 161 kötet könyvvel gyarapodott; melyből az olvasó egyeslet költségén 90 drb. vásároltatott, 70 darabot pedig városunk derék-polgára, fájdalom, már csak boldog emlékü tekintetes Harmath Kristóf ur ajándékozott; ezen kívül egy diszkötésű bibliát szintén ajándékol kapott az ifjuság ügybuzgó hitrokonunk, tekintetes Rédiger Béla urtól.

A téli közvizsgálat alkalmával tkts. Czakó László országos ügyvéd ur, oskolánk iránt példás buzgósággal viseltető derék hitrokonunk, egy 2 frtos tallért és egy ezüst huszast tűzött ki pályadíj a felsőbb osztályu tanulók magyar nyelvtani dolgozataira, azon meghatározással, hogy a 2 frtos tallérral azon V-ik osztályu tanuló jutalmaztassék, a kinek dolgozatai a legtöbb fogalmazási képességről tanuskodnak; az ezüst huszas pedig azon III-ik osztályu tanulónak legyen jutalma, a kinek dolgozatai a legtöbb helyesirási gyakorlottsággal vannak irva.

A két frtos tallért Székely Samu V-ik osztályu, az ezüsthuzsast pedig Csegezi Gyula III-ik osztályu tanuló nyerte el.

A nyári közvizsgálat alkalmával a következő pályadíjak osztattak ki:

a.) Nagyságos báró Kemény Görög, tordamegyei főispán ur ki a mult évben is egy 100 o. é. frtos alapítvány által hálás köszönetre méltó jelét adta oskolánk iránti jó indulatának, ez évben is 2 drb. aranyat tűzött ki pályadíj a IV-ik és V-ik osztályu tanulók magyar nyelvtani dolgozataira, azon meghagyással, hogy a pályadíj — említett osztályokban levő — két oly tanulónak adassék ki, kiknek magyar nyelvtani dolgozataik a legnagyobb helyesirási és fogalmazási képességgel vannak irva.

Az igazgatóság az egyik aranyat Székely Samu V-ik osztályu tanulónak, a másikat pedig Májai Béla IV-ik osztályu tanulónak ítélte oda.

b.) Tekintetes Rédiger Sámuel, buzgó hitrokonunk, 2 o. é. forint jutalmat tűzött ki azon V-ik osztályu tanuló részére, ki az év folytán a legnagyobb gonddal tanította tanítványait.

E jutalmat Vitális Elek V-ik osztályu tanuló nyerte.

c.) Egy magát megnevezni nem akaró ügybarát két darab könyvet tűzött ki jutalmul az 1-ső és 2-ik elemi osztályban tanu-

lók részére, azon meghagyással, hogy azokkal a legszorgalmasabb és legtöbb előhaladást tett 2 tanuló jutalmaztassék.

Az egyik darab könyvet Csipkés Benedek 2-ik osztályu, a másikat pedig Némethi Kálmán 1-ső oszt. tanuló nyerte.

Fogadják a. nemes lelkü ügybarátok szives köszönetünket azon követésre méltó szép tettökért, mely által anynyi ártatlan örömet és versenyre buzdító erőt öntöttek a tanuló ifjuság lelkébe.

d.) Néhai boldog emlékü Fejér Márton úr által szépíráásra tett alapítványból az 1 ezüst tallért a gymnasialis osztályuak közül Csegezi Gyula, III-ik oszt. tanuló, nyerte.

Legnagyobb szerü, s oskolánk történetében mondhatni korszakot alkotó eseménye ez évnek az oskolaépület tovább folytatásának megkezdése. A régi lakszobák rozzant állapotba jutása következtében az új épülethez folytatólag még 6 szobát kezdett építeni az igazgatóság, a mlts. és főtiszt. E. Fótanács jóváhagyásával. Az építési költségek részint a boldog emlékü túri Jobbágy András hagyatéka, részint pedig a buzgó hitrokonok és ügybarátok áldozatkészsége által fedeztetnek. Nagyon óhajtottam volna a „Ker. Magvető“ e jelen füzetében az adakozók névsorát közzétenni, de a gyűjtőivek még nem küldettek be az igazgatóságához, s ennek következtében a jövő füzet megjelenéseig kell a közlést elhalasztanom. Azonban addig is irhatok anynyit, hogy nagyon hiszem, miszerint aranyosszéki és küküllőmegyei hitrokonink, kikre nézve — gyermekeik nevelését illetőleg — ez intézet csaknem nélkülözhetetlen, példás buzgósággal fogják teljesíteni ez intézet iránti kötelességöket. Anynyival is inkább hiszem ezt, mert a tanügyért lelkesedő lelkész atyánkfiai a legmelegebb pártfogásukat ígérték e közérdekü cél kivihetésére.

Végül, mielőtt e rövid tudósításom bezárnám, köszönetet mondok ez intézet és a szülők nevében városunk köztiszteletben álló derék orvosának, Dr. Szentpéteri János urnak, ki ez évben is minden díj nélkül, csupán az intézet iránti jó indulatból és emberbaráti szeretetből teljesítette a beteg tanulók körüli orvosi teendőit. Fogadja a nagyon tisztelt orvos ur legforróbb köszönetünket.

Torda, 1874 augusztus 11-kén.

Pálfi Károly,
igazgató.

*) Sajnáljuk, hogy sz. kereszturi iskolánkról hasonló értesítést mind é máj napig nem kaptunk, hogy egy uttal azt is közölhattuk volna. Szerk.